

אלו הן הגולין פרק שני מכות

פ.

עין משפט
נר מצוה

כח א מיי פט"ז מהל'
סנהדרין הל' י"ב
ופ"ה מהל' חובל הל' ג
סמג עשין ע טו"ש"ע ח"מ
ס' תכ סעיף 3:
ל ב מיי פ"ה מהל' רומח
הלכה ג והל' ד:
לא ג מיי שס הל' ד
ופ"י מהל' מלכים הלכה א:

רבינו חננאל

[illegible]

אֶלְמָא גר תושב עובד כוכבים הוא. ^(א) (חז"ל) מדרש מדרש למעשה גר תושב לפי שאינו ממעט אלף גר תושב שהרג ישראל שאינו גולה אלף נהרג וכן ישראל שהרג גר תושב דפטור דכן מוכיח לשון ממנו דקמני הכל גולין ע"י ישראל וישראל ע"י כולן חוץ מגר תושב דלא הוי בכלל דהאי הכל דלין גולין ע"י ישראל וכן ישראל דלין דקמני (אלף) קא סלקא דעתיה דכיון דישראל אינו גולה ע"י גר תושב ולא גר תושב ע"י ישראל אלמא גר תושב דינו כעובד כוכבים א"כ הוא הדין גר תושב לגר תושב מדי דהוה אעובד כוכבים לעובד כוכבים ולכן קאמר אימא סיפא וכו' ומשני רישא דוקא קאמר גר תושב לישראל אלב גר תושב לגר תושב לא ודכתיבית בחר הכי מקראי ובמוספ' ראייתו שדחק לפרש דמעיקרא סלקא דעתיה דגר תושב וישראל גולין זה ע"י זה וחזן דגר תושב דקמני בבתמי' אחא למעוטי שאין גר תושב גולה ע"י הכל ולא הכל על ידו ולא דעתיה מאי קאמר חדל דכל היכא דקמני ^(א) וכו' קמי אכל מה דלעיל מיניה וקא' חת"ל דהאי חוץ אחי למעוטי דלא הוי בכלל ישראל לגלות ע"י הכל והכל על ידו (מ"מ) קשה דהא לא קמני כלל גבי ישראל וחוץ משמע דאמי לאפוקי מכלל ועוד דגר תושב לאו בכלל ישראל הוא ואמאי אינטיקין לאפוקי וע"ק דא"כ דס"י מעיקרא לישראל גר תושב גולין זה ע"י זה מאי קאמר אלמא עובד כוכבים הוא אי עובד כוכבים (א) לא יגלה ישראל על ידו ולא הוא ע"י ישראל: דרך ע"ייה דישאל פטור הוא נהרג. וא"ת אכתי לא הויא דומיא דעובד כוכבים דאפי' דרך ירידה נהרג וי"ל דמ"מ הוא דומיא דעובד כוכבים מ"ש עובד כוכבים לא שגא דר מיניה ל"ש לאו דר מיניה כו' ובכך הו' סגי דומיא דעובד כוכבים בחדא מילתא: **אומר** ליה (א) **רבא** לא כ"ש הוא ומה דרך ירידה וכו'. וא"ת אלדבה היא הנוטמת דרך ירידה ניתן לישראל לכפרה דסגי ליה בגלות אלב דרך עלייה לא ניתן לישראל לכפרה חמור הוא ואינו גולה דלא הוי דגלות דה"ל

והוא דלא סגי ליה בגלות אלא משום דקיל הוא ביותר מירידה דהוי אלוס
 חזו. רב חסדא דמוקי לה דרך עלייה ואז נהרג ולא מוקי לה בצאמר
 ה' איפסא דדרך עלייה לא מיקטל ^א אצל אומר מותר מיקטל דהיה לו
 לו לעיין אס אס צבמה ^א וא"י אומר מותר היה לו ללמוד וא"ל
 ייירי בגר מושב דאי בישראל לא מייחב אגר מושב ועוד דאי בישראל
 אומר מותר מגלות אלא על כרחא מיירי ששהורג נמי גר מושב ורבי
 משום דהיה לו ללמוד והכא נמי היה לו לעיין: **ורב** **חסדא** **אומר**
עיל (197) דקמי פרט למזיד ואוקמינה דר"ל לאומר מותר ולדידיה הו
 ס דבמזיד נהרג שידע בטוב שהוא הורגו וא"ל דרבי פירקי (197)
 וקיה ליה משום דחשיב אומר מותר כדמשמע הכא ואומר מותר הוינא
 לצבמה והרג אדם אצל הכא שלאותו דבר שנתכוין נמנא שהוא אדם
 ם וכו' לפי הג' ה"פ אלא אע"ג דכתיב וחטאתי לאלהים מ"מ הוי
 נראה כאלך גירסא אלא דינו מסור לשמים וכו' פ"י אלא לכך נקט
 ימים לפי שלא היו שם עדים הלכך אין דינו מסור אלא לשמים ה"י דכתיב
 ולם שהיא אשת איש ויעולם חייב צדיקי אדם. כך נראה למש"ח:
 כ' כי נציא הוא דה"ל ללמוד ורב חסדא לית ליה האי דרשא דכי נציא
 כי מות תמות שאחרי שהודיעו שהיא אשת איש א"ל הכי ומ"מ י"ל
 לה לפי שהיה לו ללמוד ולא למד והא דקאמר אשת נציא הוא וכו'
 וממסקנא דהיה לו ללמוד כו' מיתוקמא שפיר גם כרב חסדא דמדוך
 י ניהא לשיטת קונטרס:

שאיין זה שוה פרוטה. שאם יש זה תשלומי פרוטה משלם ואינו לוקה
דילפיין כחובות באלו נערות (דף לז:) צפירוש ריבית מורה
חובל בחבירו לתשלומין וכי אין זה שוה פרוטה לוקה שעבר על לא
יוסיף פן יוסיף (דברים ה): ולא מקשינן הכאם לקללה. לומר ששם
שאיין לוקה על קללתו כ' כתבי צעמך
כך לא ילקה על הכחשו ופלוטאם היא
בסנהדרין (פס' [דליתא דמקש ואיכא
ללא מקש: מוז' מגר טוש. ומשמע
דמטרויהו ממעט ליה דלא הוא גולה
ע"י הריגתו אלא נהרג ולא ישראל
גולה עליו: ל"ק ו' גר טוש שגר
גר טוש. גולה דקמני בהדיא ורישא
כשהרג את ישראל אינו גולה דלא סגי
לשה גלותי. לפיכך. אשבע מות
שנעטו בני נח קאי (ו) וקיי"ל אזהרתן
זו היא מיתמא לפיכך גר טוש אז עובד
כוכבים שגרנו נהרגין ואפי' בשוגג
שאיין בני נח לריכין התראה דלאמרינן
בסנהדרין (דף קז:) מה עובד כוכבים
ל"ש קטל בר מיניה. עובד כוכבים
כמותו: לאו בר מיניה. שראל: אף גר
טוש לא שאל קטל בר מיניה. רב טוש
כמותו: דלאו בר מיניה. שראל: כלומר
מוסר. נהרג דלאו בר גלות הוא: ואזדו
לנעמעיהו. רב חסדא דלא צעי לשנויי
באומר מותר דקסבר אנוס הוא
(ו) ורבא דאמר נהרג: כסבור בהמה.
ה"ו כלומר מותר שהיה לו ללמוד ואף
זה היה לו לעיין ובגר טוש עסקינן:
חייב מיתה: מאי לאו בידי אדם.
בדיני בני נח וזה אומר מותר היה
כסבור אחות אברהם היא: לאלהים
וואל לאדם. והלא יודע שהיא אשת
אדם: הגוי גם לדיק סברו. קס"ד
שהודה לו הקב"ה אלמא אנוס הוא:
בדקא מהדרי ליה עילויה. לא הודה
לדבריו שהשיב לו תשובה שחייב
מיתה שאינו לדיק בדבר שהיה לו
ללמוד דרך ארץ דמפרש שזיל:

עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחַת מֵאִי לֹא בִידִי אָדָם לֹא בִידִי עֲלֵי⁴ מַחְמוּא לִי וּלְטַעֲמִיד⁵ וְהִטַּאֲתִי לְאֱלֹהִים לְאֱלֹהִים מִסּוּר לְאָדָם הָכָא נְמִי דִּינוּ מִסּוּר לְאָדָם אִתִּיכִיָּה אֲבִי וְתִהְיוּן תָּם כְּדָא מִהֲדִרִי⁶ עֲלוּיָה⁷ וְעֵתָה הִשְׁבֵּה אִשִּׁי

מסורת הש"ס

(א) כתובות לב: סנהדרין
(ב) פס"ה, (ג) [סנהדרין פה:],
(ד) [לעיל ז:], (ה) [שם],
(ו) [שמות כב:], (ז) רש"א מ"ו,
(ח) רש"א חזק אמי למעוטי
ומכלל ואם נאמר דאמי
למעוטי כו' ע"י וקשה,
(ט) דלנוס הוא ואומר מותר
מיקטל דהיה לו כו' רש"א,
(י) ג"י רש"א רורי גמי
אמרין אומר מותר כו',
(יא) ס"י ידעו העולם,

תורה אור השלם

1. לבני ישראל ולג
ולתושב בתוכם תהייה
שש הערים האלה
למקלט לנוס שמה כל
מכזב נפש בשגגה:
במדבר לה טו
2. והיו לכם הערים
למקלט מגואל ולא מוֹת
הרצח עד עמדת לפני
העדה למשפט:
במדבר לה יב
3. ויבא אֱלֹהִים אֶל
אֲבִימֶלֶךְ בַּחלוֹם הַלַּיְלָה
יאמר לו הנה מות על
ראשך אשר לקחת והוא
עצלת בעל:

4. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בְּהֵלֶם גַּם אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי בָתֶּם לִבְבָּךְ עֲשִׂית זֹאת וְאַחֲשׂוֹךְ גַּם אֲנִי אוֹתָךְ מִחֲטוֹ לִי עַל כֵּן לֹא תִתֵּן לִנְגַע אֵלַיִךְ:

בראשית כ ו
5. אֵינָנו גְּדוֹל בְּבֵית ה' הָזֶה
מִמֶּנִּי וְלֹא חֶשֶׁךְ מִמֶּנִּי
מֵאֲמוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ
בְּאֶשֶׁר אַתְּ אֲשֶׁר וְאִיךְ
אֶעֱשֶׂה הִרְעָה הַגְּדֹלָה
הַזֹּאת וְחֶסְאִי
לְאֲלֹהִים:

6. וְאֵבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב
אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִגֹּי
גַם צְדִיק תִּהְרַג:

בראשית כ ז
וַעֲתָה הָשִׁב אֶשֶׁת
הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא
וַיִּתְּפֹלל בְּעֶדְךָ וַחַיָּה וְאִם
אֵינְךָ מְשִׁיב דָּע כִּי מוֹת
תָּמוּת אֶתָּה וְכָל אֲשֶׁר
לְךָ: בראשית כ ז

הגהות הב"ח

[illegible]